

ផ្លូវការ ១៧ មានយកសុទ្ធជាម៉ាណាចាន់ការងម្រចនាបែលសំចិត្តដោយ ពេទ្យ
គេហោរីយោបាយទុសគ្នា ឧបមាសុទ្ធពេទ្យហើយខ្លាំសេះថា “បុរិ
សាយ” ដូចមានកំហែរបាយ “ឆ្លាក់” ដូចជាប្រើប្រាស់កំពង់កំហែរបាយ “មេកូលូ”
និងខ្លាំគេហោរីយោបាយ “កូរី”ជាដើម ។

១៤. អំពីការកាត់ក្នុង

ពីអប់រំស្រាវជ្រាវក្នុងក្រុងផ្ទាល់ ពិតមួយនេះជាការគ្រប់គ្រងការបង្ហាញដែលមានការបង្ហាញទូទៅជាប្រចាំឆ្នាំ។

ព្រៃងកុក្រាំងសំរាប់ការស្ថិត សុទ្ធទៀតេងតាមបំរុយពម្លេលេខច
អ្នកស្រួលពី ។ ដើមឡើយ ស្ថិតភកម្មនានារាយកប់ធោយកំពង់
ពំបូកចេញឲ្យយា មានកំពិតិយដាមាសបុរីណ៍រាជៈ ។ លើអូកនៅ៖
មានកំមិតព្រមឡើតាម ឬមាននោរក្នុំនៅ៖ គឺមិតចាប់ចង់
យកនៅប្រហានដីវិតនៅ គ្រាត់ទៅការបង្ហាញទៅទុននាមុនិច
ហើយវីតការណាបាក់អូកនៅលើ ឥតយកដីបូជ្រកប្បត្តិប្រុប
កិច្ចិកបុរីណ៍រាជៈ ។

ເອົາສປາຍບន្ទាប់មក គັດກາຕໍ່ງມາຍໄສເຜື້ນ ພາສີຂະໜາດ
ປຸງໄວເຄົາຕໍ່ງປະຊາຍຕາມກີ່ມາກໃໝ່ ၅ ເງື່ອສທາຍລູກສິກ
ເຫັນໃໝ່ຢູ່ນີ້ ຕົກມາກທາຍພາກຕໍ່ເອ ၆ ເບື້ອົງນສ່ຽງສີໄສລະ

មានសហាយនៅដីន តែយកលើពី ទោចដំគារធៀងបែល
ប្រសសហាយនៅ ឯុជ្ជិត្យិកិដស្ថាប់ ។ ហរូវុកទាត់
ប្រសទាំងបុញ្ញានក្រុរួចខ្លួន ។ ធម្មកិអលធូមតាំងិតាតក
ប្រាស់គេ ត្រូវមាននោសជំងឺ ។ ឱមានមទុសុស្ថាប់ទៅនឹង
ទ្វាណកំពង តែយកទីឲ្យចិត្តអុសទោរិរាលក្រាមិក្រុង ហើយ
សម្រេចនៅ គ្មានការពិនិត្យសាកសភីទេ ។ ឱមេចាយ
បានចោរ កិនាចនវំខោយុទ្ធសាស្ត្រមើលឃើយនៅ ទៅមានការ
ឲ្យអ្នកអស់សំណើច តីចា ឱមតែសង្ឃឹមមានកន្លែង តែតិនិយកទីនេះកំរើ
ខ្លាប់ឲ្យក្នុងឈើទៅ ហើយតែឲ្យដីនៅ ឲ្យកិអលិក្នុង
ខ្លាប់កំណុងនៅក្នុង ។ ឱមតែនៅជាទាមឈើមកិត្តិក្រុរួចលាក
រួមយើង ឱមមិនមែនជាទាមទេ ឥឡាមាននូវការទីឲ្យយ ។ តែ
ប្រាស់ខ្លួន អុកប្រុងគេះ ចេះមនុមាតមួយទៅការសំណើច ។ មីនាំ
ទីឲ្យក ឱមានប្រុសាកិត្តិក្នុងគ្មាន ហើយកៅកាត់សេចក្តីចា
នណែការក្រុងរៀបចំនៃកៅក តែនឹងឲ្យចិត្ត នៅពីមួនវិន មាន
ប្រាសានូចិត្ត ។ ១២ ខ្លួន ហើយតែបញ្ហាកិត្តិក្នុងប្រាស់
អូយក្នុងប្រាសានៅនោមួយម្នាក់ ។ តែឲ្យអូយកាំងកៅមួយ
ទីមួន ឬ ឲ្យបុងទីមួន ឱមណែការុមាតមួយទៅឲ្យសិកិត្ត
គោរ ពិកជាមានកសុគារបានលើទីឲ្យមិននាន តើឱមមិនចេញ

កំមេាស់ទេ ពីក្រក្រក្រត្តាសាយដែរ ។ ឯអូកទេវិភត្តនៃកត្ត
មានផ្លូវយោស់វិញ្ញុយ ។ ការអិនចិត្តយុទ្ធជេះ គេហាត់ គឺ
សូគ់(៩) ។ ឬវិនិច្ឆ័យបាន មកពីប្រេងប្រឈមក្បាន់កដីលេស់
នៅ ឬកសិតិសិទ្ធិកាស់ ទិន្នន័យអាជីវិតខ្លះទេវាកេត ។

១៥. អំពើជាមីត្រសង (២)

ឯកស្ម័រមានកំពងមួយដែលប្រចិតនុញ្ញាណភាសា មកពីតេ
ទូលាចិនមួយដែលប្រចាំក្នុងខេត្ត ហើយខាងក្រោមនេះកំណើន
ថីអំពីកំពងមួយដែលប្រចិតនុញ្ញាណភាសា ។ នៅតាមមួយនេះ ពួក
ខេត្តបានស្រួលបានចាប់ផ្តើមជាលទ្ធផល ។

ីម្ខោគថា ពួកទាំងនេះវាគេរូយកើតឡាយ តើចុះទៅ
ឱ្យកិច្ចការហើយ ដូច្នេះតុងមានជម្លើម្បល បណ្តាលស្មូស្មារអស់
៨-៩ នាក់ដី។ កុងបណ្តាលមួយពាណិកនាក់ ឬ កោទិស្សរាយ មាន
លក់ផ្ទាំងប្រុបាប់ក្រោរកទៅដី តើមិនមួចផ្ទាំងទេ មិនមឹងជាប្រាំ
ម្នាក់ទីយៈ ទៅមិនមែនត្រួតពិនិត្យអាគាសបានរហូតទៅក្នុង
ជាការគិរអស់សំណែកធម្មាស់ ។

១៩- អំពីមនុស្សភាព

មនុស្សស្ថាប់ គេតិចមានអាត់ពូនមួយសមោទ គេយកទៅ
ក្រោលប្រាលពីក្រោម យកកំណរាត់សំពកត្រូវបានដែល ហើយ
គេយកទៅថ្មបៀប ។ រាលពីដីមី គេកិច្ចិចថ្មបានដែល
និងក្រុងភ្នាក់ថ្មខ្មោចដែរ ហើយគេជីនិងលាងពីមេដ បាន
ជាយក្សរកទំនួលខ្មោច ឬទំនួលខ្មោចនៅក្រោមប្រាប់កីឡាតា
ណកាស្ថាប់ គេកិច្ចិចថ្មខ្មោចនៅក្រោមប្រាប់កីឡាតា
ណកាស្ថាប់ គេកិច្ចិចថ្មខ្មោចនៅក្រោមប្រាប់កីឡាតា
ណកាស្ថាប់ គេកិច្ចិចថ្មខ្មោចនៅក្រោមប្រាប់កីឡាតា
ណកាស្ថាប់ គេកិច្ចិចថ្មខ្មោចនៅក្រោមប្រាប់កីឡាតា

ធម្មេមកដែលត្រាតស្សនរនេះ មានគេយកខ្លាចទៅអូតុងជា
ខ្លះវាយកើយ ។ ពួកឱ្យកិច្ចិយាទានភាគប់ពួកដំណឹងចោរិន និងពួក
ម្នាយស្ថាប់ទេ គេតែត្រួតពិនាក់លាការកំទុកទេ ។ ប្រើស
ត្រាន់តីគោរសក់ ស្រីត្រូចតាន់តីគាត់សក់ខាងមុខធ្វាក់ហិក
ឬមិញ្ញាក់បុរីកម្មយនៃ កិច្ចាក់ជាការការកំទុកើយ ។
ថា ឥណទានគួរឱ្យឈានត្រាសរាល់ស្រប់ក្នុង ឬវិនិចនិត
ដីផ្លាហែប់ខ្លួនខាងមុខ បុរីតិចិត្ត ។

១៧. អំពីការរក្សាមា

ប្រព័ន្ធដាច់ខ្លួន តែមានសាប្តូចនៃក្រុងប្រព័ន្ធ ស្រីបានបើបុរាណលើក ពីក្រោមផ្ទុរាណដែលមានធាតុអាកាស ស្រួលលួយ ដូចជានៅថ្ងៃទី ៤ ឆ្នាំ ១៩៧៨ ។ ម៉ោង០៩៣០ ក្រុង នេះ គឺមិនអ្នកបំផុតមេដែលមានការក្រុងក្រាម បុរាណ ហើយ ក្រុងគេ កន្លែងផ្ទុរាណឡើង កន្លែងផ្ទុរាណពេលមានភ្លើងនៅ៖ ឬ ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី ៤ ដល់ទីទី ៤ ដែលរាយពេលរស់លីល មានភ្លើងផ្ទុរាណការណ៍នៅថ្ងៃ និងក្នុងសម្បូនិកសារ (នគរបាយ) ដោយចូលរួមរាយកម្មសំណង់បុរាណ ឬ ដែលរាយពីរាយ នៅសម្ភ័ំពីរាយ ឬ ឯកសារក្រុងក្រាម នៅថ្ងៃទី ៤ ។

ចាប់ពីខែទី ៩០ មកលីខែទី ៣ នៃឆ្នាំដើម្បី ត្រានសភាក្សាយ
គំណើករៀន និងសម្រួលិកសារបន្ថែម ពួកអាមេរិក និងប្រទេសអាមេរិក
ដោយក្នុងនាមវគ្គចាន់ ។ ត្រូវបានបញ្ជាផ្ទៃជាប្រធានាធិបតេយ្យ ក្នុង
ក្រុងពីរប្រជាធិបតេយ្យ ។ ពេលនេះអូរសក្រាវិជ្ជការ
នៅខែមេសា នាយកដ៏រួមចាប់ឱ្យរាយក្រឹងដំឡើង ។ ចំពោះស្ថាន អល់ខោរ
ពេលណាគាត់ ក្នុងក្រុងពីរប្រជាធិបតេយ្យ និងប្រជាធិបតេយ្យ ។ តែសារបន្ថែម
ដំឡើង និងប្រជាធិបតេយ្យ និងប្រជាធិបតេយ្យ ។ ពេលនេះ ត្រូវបានបញ្ជាផ្ទៃ
និងប្រជាធិបតេយ្យ ។ ចំពោះស្ថាន អល់ខោរ ពីរប្រជាធិបតេយ្យ ។

ចានសញ្ញារប្រហាក់ប្រិយាយត្រាគិនបេសចិត្តដោយ ពីរដី
មួចត្រូវបញ្ជីយ។

១៤. អំពីវិភាគ

ចាប់ការដឹងទូលាអុដប្រុក “ពេងម្បែ” នក ខ្លួនឯងយើង
សុទ្ធតែត្រូវបានដឹងទូលាអុដប្រុក “ពេងម្បែ” នក ខ្លួនឯងយើង មាន
ពិធីណែនាំចាស់បុរាណកនិងគុម្ភផ្ទាក់សុខប្រចាំថ្ងៃយកប់រយល់
ហើយមានសម្រេចក្បាយក្នុងប្រព័ន្ធដីជាន់ នៅទីនេះ
ដី ។ ឬអាមេរិកតាក់កណ្តាលទន្លេ និងម៉ោងទៅ
យើងរាល់ប្រសិទ្ធផល គ្មានយើងដឹងបានយើងទីនេះ
គេដឹងទៅយើងទីស្ថាបន្ទូនិសទូលាអុដប្រុក ។

មានសម្រាប់គ្រប់រយកប់ពាក់ បានបកដុំគ្មានយើង
នៅទីនេះ ។ មានឱសីរីដែលជាបានយើងទីស្ថាបន្ទូនិសទូលាអុដប្រុក
រយល់ ហើយឱសីរីនឹងនៅមានរឿងនូវក្រុងគ្រប់ប្រសិទ្ធផល ។
ទាំងវិញមានរោងជាតិបានខ្ចោះនឹងការ ហើយនឹងមានក្នុង
នៅទីស្ថាបន្ទូនិសទូលាអុដប្រុក ។

១៥. អំពីពលរដ្ឋធម៌

ស្រុកនេះ មានកំប្រិត និងមានពិមាយីប្រុក ។ ឬ
កំប្រិតនឹងការដឹងទូលាអុដប្រុកទីនេះ និងកំប្រិតនឹងការ
ដឹងទូលាអុដប្រុក ។ ពួកសម្រាប់ស្រុកនេះ និងសម្រាប់ស្រុក

ដីប្រុក ។ មានកំប្រិតពីគណន៍ ។ បានសម្រាប់គណន៍
និងការយើង គឺជាអ្នកដំឡើង ឬជាអ្នកដំឡើង ក្នុង
ស្រុកប្រាប់ ដីប្រុក ឬប្រុក (ដីកំប្រិត) ប្រជាសំណាន (តីត
ឲ្យដី) ។

ចោរជាលស្សូយាប់ គេក្រោមចាប់រាជាណាពាហ័ណ៌ ។
នៅក្នុងក្រោមចាប់រាជាណាពាហ័ណ៌ ហើយនៅក្នុងនឹងការនោះ មាន
ក្រុងក្រោម ។ សម្រាប់គារបំពេញប្រព័ន្ធដីជាន់ គេក្រោម
នៅជាមាត្រាន ។ ឬក្នុងក្រុងក្រោម គេយកស្តីករើបិទជាបំពេញ
ហើយនៅអ្នកយើងនៅក្នុងការបំពេញប្រព័ន្ធដីជាន់ ។ គេយកមេចចាត់គ្នាក់
ឬយកការបំពេញប្រព័ន្ធ ដើម្បីនឹងបានយកចាប់យកចាប់យកឈាល់
គឺនៅនីនិមិត្តភាពការបំពេញប្រព័ន្ធដីជាន់ ដែលជាបាន
ចោរជាលស្សូយាប់នៅក្នុងក្រុងក្រោម គេក្រោមចាប់សំណាន
គោលការណ៍មានដី ។ គឺជាអ្នកដំឡើងនៅក្នុងក្រុងក្រោម
ជាលស្សូយាប់ស្រុកប្រាប់ និងក្រុងក្រោម ។ ដីប្រុកស្រុកស្រុកប្រុក
នៅ នៅសម្រាប់គ្រប់គ្រប់ស្រុកប្រាប់ ។ ដីប្រុក ពាក្យដែល
គេក្រោមបំនិយាយថា សម្រាប់គ្រប់គ្រប់ស្រុកប្រាប់គ្រប់គ្រប់
នៅ ។ គឺការដឹងទូលាអុដប្រុកទីនេះ កំប្រិត គេក្រោម
ជាលស្សូយាប់ស្រុកប្រាប់ ដឹងទូលាអុដប្រុកទីនេះ និងក្រុងក្រោម

ເໜ້ຍສິ້ລະນາບໍ່ຢູ່ອຸ້ນທຶນເຕົາບເຮັດໄກຫຼວງນັກໆ ເຕັມເຄີຍຫຼຸດແກ່
ພ້າໃຕ້

ព្រៃមួនយុំ គេកែចាន់ពីដើមឈើចាស់ ។ នៅក្នុងភ្នំដែល
សត្វយុំយប្រកែទមានចង្កោះស្ថិចឆ្លើន អូចសត្វអង្គភាព វានី
លួយក ។ អូកប្រសកដែលទេរាយកយុំ តាមទួកគូច ។ គេ
រាយដាក់ចាន់ពីបីរាល់ជីត ។ ធ្វើធនាគារដែលជាំជាងគេមាន
ទម្រន់ដែលទេរាយ ៣០-៤០ នាទី ឬធ្វើធនាគារដែលគូច កើមិនគិតចំ
ជាង ១៥ ហូ ១៥ នាទីវិធី ។

កូយរមាសណាក់ដលពណិស ហើយមានត្បា គេចាត់ទួក
ពាកូយណូ ហើយម៉ែខ្លីវិញ គេទុកដាកូយអេលិនសូវិញ ។
ឈើមិនីតិកស្ថា មុនីតិនៅក្នុងប្រព័ន្ធទិន្នន័យ និងសុភាគ ។
អូកស្រីបទទោកប័យកសកានដោយពិធាកណាល់ ប្រព័ន្ធ
ឈើដែលមានខ្លឹម ។ ឈើនេះ បានសាច់ស្រាយក្រម្រាង់ ឬ
បុគ្គលិក ។ ទោនីដើម្បីចិត្តមានលាច់ស្រាយ ឬ ឬ ឬ ឬ ឬ

ក្រោម គីធាតុកម្មក្រោម គេដាំនៅលើក ។

ທ່ານ ຕີ່ສາຜິກແມ່ນຍັງຍັງໃໝ່ລະອຸກປະກເຮົາເຄືຍດ
ກຳບົດເຕົກເຫັນເຫັນແມ່ນຢູ່ລະບຽບທີ່ເມືອນຍັງຊື້ວ່າ ຜົນໆຊູ້ບໍລິຫານທີ່
ເຂົ້າເຕົກເອົາຍັງຄີ່ແກຣະຍັກ ທ່ານ ຖະໜູ້ໃກ້ກັດເຕົກ (ນໍາຕື່ເພ?)

អុំនេវលើមកលើម្យាយប្រភព ដូចគ្នាន់ដែមនៅជាមុន ដូច
នីសរាំងគេដូឡើដៃ ហើយគេក្រោមឯកនរកបានណាស់ ។

២០. អំពីរបៀបដំនឡូ

ឯកសារនេះ ពួកស្តី ។ បុន្ណោះរណាស់ ហេតុនេះពីរ
ទិន្នន័យគ្រប់ពីមួយជាមុនសិន ហើយនឹងធានចំណោះ
ប្រើនដាយគេបុន្តែសប្តាកសិន ។ រាយថ្វី គេខោលក់តាំងពី
ភ្លាមៗ ។ ដូចតែបីច្បត្តិថ្លែបីច្បត្តិ នឹងបិយប៉ា ហើយពួកនេះគ្មានវិញ
បួនុះសម្រាប់អាក់លក់តីវាន់ទេ គេប្រើនទៅក្រាលវិញ ហាក់
មួយជាកន្លែលដ្ឋានវិញនឹងដីតិកប្រុងបញ្ហា ។ ខ្ញុំគេចា មាន
បង់រឿងដីជាលុយរួចរាល់ និង

ជំនួយគុចគាត់ គីតគិច្ចូលស្រីអង្គរសិនឃល ដើម្បីយកពី
ស្រុកចិន ។ បន្ទាប់មក មានលកកូវរកំណតាតំលៃកំឡើង ។

២១. ម៉ោងចិនដែលគេត្រូវការ

អុកស្រកនេះ ធ្វានកៅតមាសកៅត្រាកៅទេ គេវិភាគយើង
ដីមាសមកពីស្រកចិន តីមាសត្រាកៅជាតិលាបខែ១១ កំណត់
មាសកណ្តូរទាំងប្រាំឆ្នាំ ៤ មន្ទីរម៉ោង គេត្រូវរាយការសំណង
មកពីស្របទេងដី ចាំងគេស្អាប់មកពីស្រកធម្មតីវិញ មួយតុកណែន
មកពីស្របកង្វៀធីវិញ និងវិថីកត្រាកៅ ជាតិបិន្ទុល ក្រដាសសរសារ
គ្នាកៅជាតិ មួយកុដ លើក្រុមុប ឬសម្រួលិក ក្រឡូវិនូរីស សំណក
សក់សទ្ធេ សំណត់ហ្មាននា ធម្ភ មួយនឹងដីក ចាស់គ្នាកៅ
ជាតិ មួយកុដ ក្រាសឈើ ឬល ជាផីមួយ ។ ក្រការពីនេះ
នៅសំណល់ទាំងមួយជាតិ មួយជាតិក្នុងប្រជាពលរដ្ឋអាគ្រោះ
បំផុត តីមាសសាច្រុងមួយ ពីពេជ្ជិនជាយកនិងយកទៅ
បានទេ ។

២២. អំពិស្សា និង ដើមណែន

មានដើមទីម នំពោ ផ្ទាយក ក្រឡាយក ថ្វូខេមម៉ា
ចក សុចន្លាប្រុកចិនវិស ។ ត្បូលននិងក្រចយិច កីមាន
រាងរាយធម្មច ទៀត្បូ ។ ប្រាកពីនេះ មានរឿងនៃព្រជាធិបតេយ្យ
ដើម្បីប្រចែលចិនយើងមិនធ្លាប់ដើម្បីយើង ហើយបើបុរាណ
ទៅតុលាង ។ មានផ្ទាយកប្រិច្ឆេទ ដើម្បីណា ហើយមានកីនក្រ-
អូបណារៀល ។ ផ្ទាយកដឹងទីកីនកីមានជានប្រើប្រាស់យ៉ាង
ទៅខ្លួនភ្លាមៗមានល្អប្រាយៗគ្នាត្រូវទេ ។ ចំណេកដើម្បីថា ក៏
ហេងឲ្យយ ឬអី ម៉ែក សាំគ្រាយ ថ្វី ថា គាត់នឹង គួយព្យាគ
កេកឲ្យយ ឬឱ្យប្រកេខស់នេះ គ្មានទេ ។ នៅប្រុកនេះ
ទៅទី១ កីមានផ្ទាយកវិស ។

២៣. អំពីសតសាប

បណ្តាលសុខស្អាប ឃើញមានកោក ចចាត លិដក នៅលី
ប្រទេសចិនគ្មាន ។ ឯករាជីនេះដូចជានឹង ពីភក ត្បាត នេក
ចាបប្រុក គ្រឿងកំរួច ពីរ ឬវិក និងចាបយុកជាដីម សុទ្ធផែតមាន
ទាំងអស់ ។ ឥឡូវនាយកដីលីស្អុកនេះគ្មាន មួចជាបុរីនូវ
(ឈ្មានចក ?) បុរីនេង (ក្រាសត្រូ) អីនេរនេ (ពីភកលីវិត)
ទីរី (ក្រចៀកកាំ), . . . ។

២៤. អំពីសត្វនិងបន្ទ

ស្ថិចគុណាទ បានរយាស ដ៏គេហ៊ាង ដែលប្រទេសចិត្ត
គ្មាន ។ ក្រកាបីនេះ ខ្លាចំ ក្នាក្រី ខ្លាអូវ ព្រឹកហ៊ាង ប្រីស ត្រាក់
និងកោប្រែអង់ដាមីម សូមទៅមានប្រើបាយភាស់ ។ ស្ថិដល
ប្រុកនេះគ្មាន គឺ គោរីឃើង (១) និង ឧត្តែ ។ មាន់ទា គោរ
ឈេះ ប្រឹក និង ពីរ មានប្រើបាយត្រួតពិនិត្យ ។ ទៅសេះប្រុក
នេះទាមទារ ឈារ់ គោគចាប់ កំមានប្រើបាយភាស់ដី ។
ស្ថិគោរនៅលើ គេហានជីវិត ទៅសម័រភ្លាមៗទេ គេមិនបាន
ឲ្យនិងមិនបានរំយកវេស្សរានទេ គេទូកទូររាយឱ្យមេកាយ
ចិត្តចុះ ពីប្រាករាជ្យប៉ុយដល់កម្មាធិស្សុយេក ។ រាជ្យប៉ុយ
ទៅអូសនុវត្ត៖ ។ ពីដើមមក មិនធ្វាប់មានកោនទេ បុរីនី
តិច្ឆុនិនេបានហើយ ប្រាក់បាននាមវាទិនទេរាយ្យយាំ គេយក
រួមពីប្រុកចិត្តទេ ។ កណ្តាប្រុកនេះជំនា មួចស្ថិត្រា ហើយ
បានកណ្តាប្រុកមួយមួយមុខទេ បានក្បាលិបុរីសែលពី មួចដាក់
ក្បាលិបុរីសែលពី ។

២៤. អំពិបន្លេបង្ការ

៩- សិរីស្តីអី តិចាស្រាមានទីមួលទុកស្ស មួលគ្នាប់បានភាមទុកជា ស្ថាតិអកទី ។

54

បន្ទីរមានត្រកូវ នៃស្តីក្នុងរាយ គ្រប់ និងក្រុង ត្រកូវ ត្រកូវ ត្រកូវ
សក់ យិនរាយ ។ បន្ទីរដើរត្រូវបាននៅទៅ ពីរាយម៉ោង នៃស្តី
ខ្លួរ ខ្លួន ចំណេញ ជាអើម ។ បន្ទីរដើរត្រូវបានគ្រប់ និងក្រុង
គ្រប់ ត្រកូវជាអើម ទៅដល់ខ្លួនយាមានហេតុយ ។
ដើម្បីគ្រប់មានដុំរាប់ក្នុងមិនទាន់រំលែក នៅលើកម្រិត ។ ដើម្បី
គ្រប់ ជាងដុំរាប់ឡើង ការយុទ្ធសាស្ត្រ ១០ ឆ្នាំមិនទាន់ការបំ
ចោលកំមានដុំរាប់ ។ មានបន្ទីរប្រចិតនុទុលឡើង ដើរ ដើរ ឯធមិន
ស្ថាប់ឈ្មោះ ឬបន្ទីរដុំរាប់ទិន្នន័យប្រចិតនុទុលបានដុំរាប់ ។

២៦. អំពិត្យិ និង សត្វល្អន

ឃុកត្រីតិនអាហណ្ឌីក មាន៖ ព្រឹកសំប្លែងធនភាស់ ប្រការពី
នេះដូចជាប្រក្កតិននិងប្រគលិតិក។ នៅពីរកិច្ចការប្រជុំធនភាស់ខោ
ទី១ មានព្រឹកផ្លូវក្រោមដែលត្រួតពីនេះ មានទម្ងន់ដែលជាមួយ
ហើយព្រឹកដែលខ្ញុំបានស្វាយៗបញ្ចប់នៅក្នុងការប្រជុំធនភាស់
ដែលដែលជាប្រក្កតិ ឬការប្រជុំធនភាសា (នគរបាល) ។ ចំ
ណែកប្រក្កតិទិនប្រហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងការប្រជុំធនភាសា ការងារឱ្យអនុវត្តន៍ក្នុងប្រក្កតិន
បានដោយ ឬ ឃុកអ្នកស្រួលនេះមិនស្ថិកថ្មីបានទេ មួយនាមហើយ
ដល់ពេលយប់ គេយើងីរកិច្ចបានប្រវត្តិការកាត់មួយដែរ ។

អាហ្វេក-កត្តាយតាំបូនចរណីរៀង ។ ទៅជាអាហ្វេកកន្លោយនឹង
អាយុដល់ទៅខាងក្រោម កែទេនិតេស្ថិរាជ ។ បង្កើតនៅក្រសួង
ជាតុកាំ (កំពង់ឆ្នាំង)ឲ្យយុ មានឈម្មក់ដល់ជាងមួយនាទី ។
ដើម្បីអាហ្វេកកន្លោយក្រសួងបច្ចុប្បន្នមានប្រវិធីដាក់ ៥-៥គីក ។ ក្រ-
ពីជំបូនទាញក្នុងការ ។ មាននាគាតដើងមួយមួយប្រភេទយ៉ាងចម្លៃក
គិតមានស្ថាដទេ ។ ចំណេះទា លូរស ឱ្យន ខ្លួន នៅក្នុង
សុប្រទិនកសាប (នគរូសាប) នៅ៖ គ្រាល់តិចស្ថិតផែទៅកើ
យកបានភ្នាយហើយ ទៅខ្ញុំមិនយ៉ូរមានភ្នាយទេ ទុំស្ថាក់ថា
ប្រុងបាលជាយានដី ទៅគេមិនស្ថិតមែនឡើយ(១) ។

២៧. អំពីការចិនសាស្ត្រ

ស្រាប់គិតនេះមានបុគ្គលិក ស្រាប់លទ្ធផល ចិត្តហេរ
ស្រាប់គិតយុទ្ធសាស្ត្រ ដើម្បីការពារការណ៍ដែលមានបញ្ហាយទឹក
ហើយជូនថ្មីថ្មី ។ បន្ទាប់មកហេរតាមពាក្យអូកស្រួល
ធោនកេស្តី ដើម្បីការពារការណ៍ដែលមានបញ្ហាយទឹក
ដែនកេស្តីនេះវាង ដាក់លិខិតិយត្ត ស្រាប់លទ្ធផល ចិត្តហេរ
គិតយុទ្ធសាស្ត្រដែលបានសរស់ទៅវិច្ឆិកស្រាប់

៩. ការគិតគ្មានយើងមានភាពប្រចាំណាក់ពីអិមិក គិតប្រហែលសារិយាក ដូរ
ភាព ភ្លាច់ ឬច្រឡន់រយ៉ាងឯងទេ ។

និយោងការក ព្រមទាំងនិយោងការបាននឹងយោង(១) ។
ព្រកាយពីនេរោមកដែក មានស្រាវិកតិស្សណ្ឌ ដែលគេយក
ជាតិស្សរៀបចំឱ្យក្រើកទៅជាប្រជាធាសា ។ ហើយតួចចូលទៅក្រសួង
ក្នុងគាលបារិចនៅ គេប្រទេសប្រាមួយឱ្យតួចចូលទៅក្នុងក្រចាប់
ព្រមប្រាប់អនុវត្តមាត្រាដែល ហើយស្តីករាយនានាសេដាតិ
ស្ស ដែលគេអាចយកមកតួចចូលជាប្រជាធាសា ។

ໜັດ, ກໍາທີ່ລະ ດີກເວຣະ: ສົງລິການ ໂອກ ໞັບ

នៅប្រទេសនៃការពិរិះសំទាំងនេះ គតមានហាយយាត់
ទេ ។ តាមអធូរសម្រេចាយំពិចនីក្ត និងជីកាង(២) គតិ៍ដែល
បិលដោយគិតសម្បទេ ។ នៅក្នុងថ្ងៃមាសវីរ ដែលគេបានជាតិចូ
រីជាកំបិលប្រាសើដោនអំបិលសម្បទេឡើត និងយកឡើងត្រូវ
ដែល នៅឡើត ។ ឬកអ្នកប្រើកនីនបិនបេក្ខជីកខ្លះដែល
មួយចិត្តប្រើជាតិចូរនៅក្នុងមួយបណ្តាល់ គគ្រកវិកករបៀបនៅ(៣)
រីជាម្នាក់ ការណុញ្ញានីមួយៗ នេះកំពុងវគ្គលាស់គេយកស្ថិក
មួយភីខ្លួន ការណុញ្ញានីមួយក្នុងរឿង(៤) ។

ເຕັມໃສເບີນ ດູ້ມໍາ ໄນ ປະກາດທີ່ຕ້ອງກິລົມໃສ່ມາດີກີ້ວິສຸລະກຳ

ពួកនឹងមិនចេះធ្វើដំបូគ្រាប់ទេ ។ ការណែនាំគឺជំនួយ
គេលាយទីក្រុង និងតីក្រោសីករីយ៍ ឱ្យបានជាក្សាលស្រាវ
ហើយក្សាយស្រាវនេះ មួយគ្មានីនិងស្រាវសេវាទុកដឹងបុរី
ទីនឹងដែរ ។

၆၄. អំពីដឹងទនាង និង ផើមចន

អូកស្រីកនេះមិនចោះចិត្តឱ្យដាក់នៅនៅទេ ទាំងដើម្បីមកកែ
គ្មានដំឡើ ។ ស្រី មិនចោះចិត្តកំពុលនឹងដោយខ្លួន ទីឱ្យ ។
គេចោះគ្រាប់សំព័ត៌ថាគេតុមិនចោះនៅប៉ារេទ គិតយកដើម្បី
គ្រឿបឈរិសកូវារស ឯុត្តិការណាមានហំបាន ។ ហើយគេយក
មកគ្រាប់ មិនធានចំមានកីឡ ។ គេចងុសរិសហំបានម្នាស់ជាមួយ
នីងចេងក្នុងគំរូ ហើយគេគ្រាប់ចុងមួយរិវិត ដោយមាន
គ្រូលំដាប់មួយបុស្សី ។ បុន្ណានចុងហំក្រាយមកនេះ មានរូក
សៀវភៅលមកនៅ គេកីដំមួន ចិត្តឱ្យនាមពើតីស្អែក ដោយ
យករូមមកពីស្រីកសៀវភៅ ។ នៅស្រីកនេះ គ្មានដើម្បីដឹងទេ
បានតើតុលាទីក្រោម ។ ឯកជាតិ សៀវភៅចោរពេញកំចាំការប៉ា
បីសំព័ត៌រួចរាល់ស្រីកសៀវភៅទៅក្នុងគ្រឿបសៀវភៅមួយរិវិត
ប៉ះខ្លួន ។

៣០. អំពិលដាយផ្សេងៗ

ឯកស្រួលបានយកទៅការ មានចុះនោរបាយ តើគ្មានគ្មានការណ៍ នាន
ដែក ឬចំងារជាប់ប្រចាំថ្ងៃ គេប្រើប្រាក់ដីសម្រាប់អណ្តាល់បាយ
ហើយធ្វើនេះមួយឡើតិតសម្រាប់ល្អ ។ គេយកចូលអំពុំអូល់ទៅ
ជាដែងក្រារនិងយកគ្រប់ទ្វាកម្មដើរដាក់ឡើង ។ គេប្រើបាន
ទាមអគ្គិស្សនីកិច្ចសម្រាប់ដាក់បាយ និងមួយ គេដាក់នឹង
ក្រឡានស្ថិតិយោប់ដីលក្ខខ្លាល់មិនលិចទិញទេ ។ គេយកស្ថិតិ
ក្រចាប់រួចជាស្ថាបប្រាយសម្រាប់បាយឡាតាំង ការណករបាយ
រួចគេបានចាយឡៅ ។ មួយច្បាយក្រោមបូច្ចាយនៅពាក់គេដាក់
នឹងស្ថិតិមួយឡើង ។ គេយកគ្រឿងដីលក្ខិតិស្ថាន់សិល
ដាក់ទិន្នន័យទិន្នន័យ សម្រាប់ផ្សេងៗដើរបាយនឹងនឹង
រូបរាងគេបានការដាយជាល់នឹងដី ឬដីគ្មានទិន្នន័យដីមិន
បានទូរឱយ ។ គេប្រើប្រាក់សិទ្ធិសម្រាប់ចាក់ស្រាវជ្រាត ចំ
ណុះក្រុកក្រប្រើប្រាក់ដីលក្ខិតិដីលក្ខិតិដី និងចុះប្រើប្រាក់
ទិន្នន័យបាន ឬមានផងកិម្មាន ។ ឬក្នុងនៅកាលបុណ្យនាំ
ស្ថិតិការបុណ្យបានទិញ គេប្រើប្រាក់ទាំងនេះ ពួកគុណនៃកំ
មានទាំងអស់ ហើយបានរួចរាល់ឡើងពិលសាលើតិតិ ។
នៅនឹងនេះ គេក្រាយក្រឡានស្ថិតិស្រួលបានយកទៅការ (គ្រឿង) ឬ

ឃុយក្រាលិស្សីកខ្លាំង នានាមីន វិស្សីកប្រឹត មេដា, . . .
កំនោះទេ គេប្រើកន្ទូលឈរព្យាយា ។ នៅពេលដិតាននេះ គេដើរ
គិតថែរប្រឹតុទាមបាតា មានកំណត់ប្រិហែលមួយហត្ថុ ។ ស្រាមប៉ា
កវិនិដគេដីក គេប្រើកន្ទូលឈរស្សីវិអគ្គរុននេះ មានទូទៅប្រឹ
វិគ្រុទាមបានឯវេអណហិយ ឲធមជាតិគ្រឿងកតិប្រុកចិត្ត ។
មួយចំណុក គេគូបានដាយសំណែក នានាកុងរាប់ គេប្រើសំ
ណែកវិក្រុតិកំនិត មួយវិសាយ ឲធមជានិលកតិកុកុម្មោរសំណោះ
ប្រុនប្រការនាំយកមកច្បាយ ។ ដើម្បីប្រើបានអ្នក គេមិនប្រឹ
ភ្នាមសំទិនទេ គេប្រើក្តារសំបុរាណទិន្នន័យ ។

៣១. អំពីរទេស និង អង្វិជ្ជសញ្ញា

ពាណ. សំពិលក-ប្រជាធ

ហ៊ត្ញកង់ សុទ្ធទៀតធ្វើឡើងដោយយកលើវិនា បកចំនឹង
ជាមន្ត្រីគ្រប់គ្រង រួចទឹបខាយពីមីនីអាជាសក ។ ឬជាអភិត
មានក្រឹមរក្សាសម្រាប់ គេប្រើវត្ថុដី ហើយតីអីអកទូន និង
សាលេហុនដីស្ម័គ្រុន ស្ម័គ្រុនដីស្ម័គ្រុន និងក្រុង
ពេលវេលាគេចចំការកំណើនដោយការកំណើន គេតិនយកវិអកទូន
បកទូនទីផ្ទាល់ទីផ្ទាល់ ទៅជាពីរិត្យ កិច្ចិរបញ្ជី

៣៣. តំបន់ខេត្ត

នេះជានិងជាការ ៨០ គីឡូ ធម្មុ (ចន្ទប់) នរ
ភកា (ក្បែរក) ប៉ីកាង (បាការិ) មុនឈាន ឬចុល្យ ឬវិមួយ
ិហុន ពាក់លុតាចំ និកការខាំង ឬចុល្យិលិ ដាមិម ។
ក្រុកពិនិត្យ ទំនិញនំលើរាជទេ ។ នេះគឺមួយរាជសាខាដែល
មានតំនៃការការការ ហើយមានត្រូវបន្ទាយរិលិជាតាចំអេក្រង់ ។

៣៤. អំពិស្វុករួម

ເຕີກຸ່ນັ້ນດູມທີ່ມຍາ ຜູ້ອນຍາກໂກ້ ຜູ້ອນຍາກງົດສາດ ເທົ່າຍ

បានមក្រួមកំនែវគ្គុតគ្រាយឱ្យហុក់ចំពី ។ មក្រួមនៅក្នុង
ហេរាជា ឬយកូ ។ នៅតាមដឹកជញ្ជូន ។ តើអាមិនសាលា
មួយសម្រាប់លីសម្រាក គេហេរាជា សុធម៌ក់ ។ ឬទីនេះ
នៅពេលដឹកជញ្ជូន ។ និង មានកៅកចម្លារីនិងជាមួយគឺនៃប្រទេស
សេវា មួយចំណែកដែលកំពុងគ្រាយទៅជាផ្លូវការឡើង ។

ពាណ. អំពីប្រមាត់ប្រជន់

ការសំបុត្រទេះ តើអីលីខីទី និងតើការធ្វានមួយទូស្ស
យកប្រមាណតែ ពីក្រោមស្ថិចក្រុងចាយ គុងមួយឆ្នាំគេស្តីយក
ប្រមាណមួយឆ្នាំ ដែលមានចំនួនរាប់ពាក់ ។ នៅក្នុង
ពេលយប់ គេចាត់ក្នុងក្រុងប្រមាណតែ (ប្រមាណប្រមាណ?) ដោយ
ទៅជាមួរនៅក្នុងថីក្នុងថី និងក្នុងភូមិ ។ ឯធម៌ប្រមូស្ស
ណាការដើរក្នុងពេលយប់ស្ថាត់នៅ គេចាប់យកវិច្ឆិកក្រោម
ឱ្យជាប់ ហើយយកក្នុងកាហិកចាក់ក្រោមយេរ្ឃកវាងស្តាំទី៖
យកប្រមាណដ៏អាត់ក្នុងថី ឬ៖គ្រារិកចាន់ពេញចិន ទីប៉ុតេ
យកទៅជាយកប្រើប្រាស់ក្នុងចាយ ។ ឬឱ្យត្រួតមិនយកប្រមាណ
ទៅផ្លូវជាតិចិនទេ ។ ពីក្រោមមានការប្រើប្រាស់ក្នុងទី៖ តើ

យកប្រមាកត់រសស៊ិចនូយយទៅលាយនីងតេ កើបណ្តាលរួយ^១
សូយក្នុយខ្លួចប្រមាកតែកូដូច ឲលជប្រើការបានទាំងអស់
ពេលគ្រាយមក តេលីលិនមានការធើរចាប់យកប្រមាកតែវិញ
ហើយ ហើយគេចាត់មក្នុងផាយទៅក្នុកសម្រាប់មុខនាមខាង
យកប្រមាកតែពីរក្រោមអំណាចខ្លួន ឲលភកាំងវិញទៅផាយ
ក្នុងក្រុងទ្វាណខាងក្រោម ។

៣៦. អំពីរឿងចម្លកម្មយ

នៅក្នុងកំពងនរាជិសវាងកើត មានអ្នកព្រម្យាក់នេះ
រួកដោយបូជ្រីនិងលីតិត កើសាប់តែជាប់ស្ថិកសាច់គាំ
យេស៊ិនចេញ រហូតដល់គ្រប់បីថ្ងៃ តុកមានស្តីចុកអូសោះ កើ
ស្មាប់បន្ទើវិតទៅ ។ អ្នកស្រួលខ្ពស់ការកើស “សុ” គេបានមក
លេស់នៅប្រុកនឹងរាងសាយសិបប្រាំនូវពេល គេចា គេបាន
យើងរឿងឱ្យបានច្បាស់នឹងក្នុកពាណិក ហើយគេចា បានជា
ស្តីសិទ្ធិមួរចុះ ប្រពាល់បានមិញ លស់ស្រួលនេះខ្លួនឯក
ណាស់ ។

ពាណ. សំពិករាជអគ្គនឹក

ប្រធែលនេះក្នុងវិស័យកាស់ តើអីមួយទៅទាំង ពីមិនដឹងទៀត

ច្រើនលើកទេ តើម្ចាស់ជាមុនគ្រែមិនបានឡើយ នៅលើនៅ
ពេលយប់កើងមីត្តិកូវិចដីការអ្វីកទឹកអូអូហួរដីដីឡើង
បន្ទីមីក គ្មានចាកដីក គ្មានលើកទេ ។ ក្នុងផ្លូវយកដាក់
មានស្រាវយោ លើក្បាហ្យនៅទេ គគ្រួញត្រាមិនមែនថ្មីទីនេះ
ស្រែមួយដោយឈុំខ្លួនចោល ឥតគឺតាមពីរឿងខ្សោសគ្មានស្រី
ប្រសិទ្ធភាព ។ ឬទីនេះមីត្តិកូវិចអាយចាល់ គាត់ទៅដល់ស្រែមួយ
ពីរឿងប្រសិទ្ធភាពនៅទីនេះ ប្រសិទ្ធភាពមីត្តិកូវិចដល់ស្រែមួយ
ទីនេះ និងស្រែមួយទាំងពីរ កំណត់ទៅដល់ស្រែមួយទាំងពីរ ។
មនុស្សមានវិរោះស្រែមួយចាលគ្មាន ឥតគឺតាមពីរឿងខ្សោសគ្មានឡើយ ។
គេយកវិកនិងឱន្តជាអំពីកូវិចខាលសលស់ខ្លួន ហើយធៀរចុងក្នុង
ទីកន្លែង ។ ដូនការលក្ខន៍រយៈ ៣-៥ ថ្ងៃ ឬ ៥-៦ ថ្ងៃមាន ឬ ឬក្នុង
ស្រី ក្នុងទីក្រុងមួយក្រុមមានគ្មាន ៣-៤ នាក់ នាំគ្មានចេញទៅ
មួយដីកន្លែងទាន់ក្រោកកំពង់ក្រោក ។ នៅពេលដែលទៅដល់
ទន្លេនៅ គេដោះស្រាយដែលវិភាគខ្លួនចេញ ធៀរចុងក្នុងទីកន្លែង
ទីកន្លែងទៅក្នុងគ្មានទៅក្នុងទន្លេនៅរាប់ពាក់នាក់ ។ សូមឲ្យ
ឯកត្រូវស្រី ។ ដែលមានត្រួតពិនិត្យអំពី កិច្ចចុះដោ ។ គេ
ពិនិត្យការការណ៍រឿងខ្សោសអ្នកទេ ចាប់តាំងពីក្រុមដល់ចុងដីនៅ
មិនគ្មានយើងទៅនៅអស់ ។

ក្រោមឬតិចនៅក្នុងក្រុងនេះ រាយថ្មីទៅក្នុងក្រុងដន្ត

ជាតិចិននៅទំន់ទេ ហើយឱ្យចនាំគ្មានម៉ោងតាម
កំណើតខាងលើទីបុរី ហើយឱ្យចាត់ឈូចឡើងពេលនៅក្នុងទំន់ទេ
នៃ ។ ទីកន្លែងនៅក្នុងឯណាបានឯងចាត់ពេល
យប់យាយមួនទៅប្រជាក់ សូមដល់ព្រៃក នូវនៅ ឬដី ក៏ក្នុង
ឯណាបានឯងចាត់ឡើងទៀត ។

៣៤. ការចូលរួចគន់ [អន្តោប្រអេស៊ីន]

ឯកជនជាតិចិន ដឹងថាអ្នកគ្នាបានធៀបសំព័រ ការ
បកដល់ស្រុកនេះ ក៏ពេញចិត្តពេខិវិឌ្ឍនភាពសំ ក្រោមស្រុកនេះ
មិនចាប់បូរិសម្រៀបចំពាក់ប្រចាំនៅ ហើយអ្នកគ្នាក៏ស្រុករក
ប្រពន្ធក៏ស្រុករកបាន ឯធម៌សំបឹងកិច្ចាយឱ្យ ក្រើនប្រើ
ប្រពាស់កិច្ចាយរក ការឈុកស្តីរីក្សាអាយ ឬផ្ទាល់ហើយជាតិនៅតា
មានអ្នកចូលពីស្រុកប្រការ មកសំនោះស្រុកនេះប្រចិតិកភាស់ ។

៣៥. អំពិនិត្យ

កន្លែងទីក្រុងដំណឹងជាយិវិកជាយិវិកនៅទីនៅ ។ ដើស្មានកំ
ការសំលៀក ដើម្បីអាជីវកម្មនៅទីនៅ គ្រាន់ប្រើប្រាស់ ការប្រើប្រាស់
ក្នុងទីក្រុងដំណឹងជាយិវិកជាយិវិកនៅទីនៅ ។ ការប្រើប្រាស់

ចុម្យវាំងនិងជាតិស៊ីមគេនាំគ្មានក្នុងប្រុកប្រាស់រាយដោយ
ក្នុងទីក្រុងដំណឹង ក្នុងប្រើប្រាស់បានយុទ្ធសាស្ត្រ ទី២ (១) ។

៤០. អំពិការយាងចេញនៃមហាក្សត្រ

ខ្ញុំចាន់ចូលគេនិយាយថា ស្អែចអង្គមនា មិនដែលយាយ
ចេញនៅឯណាបាន ក្រោមខ្លួនមានក្រុងខេត្ត ។ ស្អែចអង្គមី
នេះ ក្រោមជាសុណិសាស្អែចមុន (២) ។ ការលាតដើម លោកមាន
បានជានៅម៉ោង ។ បិតាក្រុកនៅស្អែចប្រែចំយនិងបុរី
ប្រែចំអង្គភាស់បានជាក្រុងស្រីនេះ លួចយកប្រោចំនានាសាធារណៈ
ហើយយកទៅក្នុងបែងសំប្រែនាន់ ។ បុគ្គារអង្គភាស់មិនបាន
ទទួលការឃុំស្មុំបាន ក៏លើកទៅរាយដោយកិច្ចាយ និង
គ្រូគោលច្នៃជាបាយការទាំង ។ ចាប់បាននាំយកមកការតែប្រាមានីង
ហើយយកទៅជាកំគុងដី ។ ស្អែចត្រូវនេះមានការអារី
ប្រការដែល ។ ខ្លះបីគ្រូករាំបិតបុរីក៏មិនអាចមុនបាន

១- រៀងរៀង: អកី ជីវាគ្មាន មិនចាន់យ៉ាង នៅសុខណ៍មាននៅ ក្រោមតាម
មិនបានជាបាន ។ ទាន់ខ្លួនចំណេះចំណេះចំណេះចំណេះចំណេះចំណេះ
ស្រួល ។ ២- ស្អែចអង្គ: ឈាម A-Leclère សាស្ត្រ Histoire
du Cambodge ។ ក្នុងខ្លួន ៨៧៦: មានស្អែចសាស្ត្ររាយការប្រើប្រាស់
អង្គនៅត្រាងុយ គ្រោះស្រុកនៅទីនៅ ។ ការស្អែចសាស្ត្ររាយការប្រើប្រាស់
ស្អែចនៅទីនៅ ។ ឯណាបាន ៩៧៦: មានស្អែចសាស្ត្ររាយការប្រើប្រាស់ ។

ជាត ។ ដូច្នេះហើយ នឹងប្រព័ន្ធបានយានដៃឡូក្រា ។
ខំបានទៅក្រោមនៅជាដាក់មួយអ្នក បានយើរពេលអ្នកយាន
ឡើងក្នុង-ត្រាំង ។ ការយានដៃឡូក្រាលូកណាតា តិចមាននឹង
ទីតាំងការណានពីខាងមុខ មានអ្នកភាគតែងដែលយើរ និងមានតិច្ឆិថិ
នៅខាងក្រោម ។ ស្រីស្អែកប្រព័ន្ធកាត់ស្រីកសំណើកំស្នា
ស្រីកអ្នកនៅសក់ក្នុង ដែការតែវត្ថេដែលជាមួយក្រុមា ។
ខោះប៉ុន្មានបុរីក្រុមឬទីក្រុមឬគ្មែកឬ កំគេអុំតែវត្ថេដែរ ។ នៅ
ក្នុងចំណោមស្រីស្អែកនៅក្នុង មានខ្លះភាគតែត្រូវឱ្យមានផ្ទាល់
ភាគនៃមាស និងត្រូវឱ្យបិទចាំងជាផីមិញពីរាជា ពីគ្មាន មិនដឹង
ជាករុយកទៅប្រើការរឿងខ្លួន តើយ ។ នៅមានស្រីស្អែកនៅក្នុង
ភាគតែស្អែក លីកង ខោះតែ នៅខាងក្នុងមួយក្រុមត្រូវតែ
ជាផីមិញ មាននៅចិមកង និងរវៈចិមសេះ ដែលមានភាគតែតិច
ដោយត្រូវឱ្យមាសបានដើរ ។

ព្រៃកតាមីនសញ្ញមុខម ក្រឹតិដឹងព្រកញ្ញាតិរៀង សុទិនិជីជំរើនទា
ខាងមុខ បើមើលពីចម្លាយទៅ យើងសុទិនិក្នុស់ណុក
ក្រហមតែគណកនា ។ បន្ទាប់មក ខើបសល់ព្រះមហាផ្សតិ-
គួចតាមលំដាប់ផ្លាក់ ដីអភិវឌ្ឍន៍ស្ថិន ដីនានេស់ ឬជីជំរើន
មានក្នុស់បើកបាត់និងមិនគិចជាអូយរយទេ ។ បន្ទាប់មកទី៣
ខើបសល់ព្រះរាជរាជក្រឹតិរៀងនៅលីខីដី ព្រះហស្សាកាន់ព្រះ

ក្នុងមួយវ៉ាត្រ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាការដែនដីក គិតទិន្នន័យ
សរសោភាពពីរដូចម្ខ្រិត និងរាប្យ បើទីនេះគឺជាបញ្ជីកត់កំណត់ចំណួន
មនុស្សនឹងកិច្ចការនេះទេ ។ ឯ៉ាងត្រួតពិនិត្យបញ្ជីកត់កំណត់ចំណួន
តាម ក្រោកទិន្នន័យទៅអាមុយហ៊ែដើម្បីដាក់ដើម្បីដាក់ចាប់ដាក់មុន ។
មួយសន្តិសញ្ញាប្រកាសយក ទីបែកចុះសម្រេចនឹងក្រុងរាជក្រឹត់ខេត្តក្នុង ។
អ្នកនៅខាងក្រោមផ្តល់សម្រេចនឹងក្រុងរាជក្រឹត់ខេត្ត ។ ខ្លួនគេមានក្រុង
នឹងក្រុងរាជក្រឹត់ខេត្ត (ព្រះរាយាស) 18 ឯ៉ាងត្រួតពិនិត្យបញ្ជីកត់កំណត់ចំណួន

ជីតា ។ បន្ទីចមក តេយ៉ងស្រីស្តីពន្លាក់រួចរាល់ស្ថាន
នៅវេឡូដ កីលុចយ៉ងស្រីស្តីពន្លាក់រួចរាល់ស្ថាន នៅក្នុង^១
សិមាសជាជីវិតទៅនឹងគំរាប់ ។ ពេលនោះ ទាំងមក្នុង
ទាំងភាគស្តីស្តីពន្លាក់រួចរាល់ស្ថាន ឬបោគន់អុត្តិ
សម្រួលស្តីស្តីដែលជាសញ្ញាព្យិផែបុន្មាន និងបានដៀប
ក្រុមក្រោ ។ ស្អួចកីតង់ប្រាប់ឈរ ។ ព្រះទេននោះ ក្រាល
ដោយស្មោគស្តីស្តី ដែលជាក្នុងគម្រោងត្រួតស្អួច
ហើយ ។ ឬបោចដែលស្រីស្តីពន្លាក់រួចរាល់ស្ថាន និងបានដៀប
អស់ក្នុងក្រុមក្រោ ។ ក្នុងក្រុមក្រោ ។ ក្នុងក្រុមក្រោ ។

ເປົ້າ Pelletot ຕະຫຼາກເສດຖະກິດ ວິລ
ມຸ່ງກັບ ກົມທີ່ຍັງຢູ່ໃຫຍ່ ເຊິ່ງ

ការពិចិត្ត (ចំណេះដឹងអាជ្ញាន : កុពិនី) = 甘寧智

ជាសម្រាខ កត់ពាយសម្បិទ្ធរា : កម្ពុជា ឬកម្ពុជា ឬ
ហេតុនេះហើយ នឹងដាក់ដែលសរសេរក្រាយដីគា
រ្នាំ ក្រោមជាករង្វ័ង្វិះ = 濟 浦 只 ដូច្នេះកម្ពាល់
ហើយក្រាយមកទៀត ក្រោមជាករង្វ័ង្វិះ = 東
埔 寨 ដែលនៅប្រើជាប់រហូតសម្បិទ្ធនេះ ឬ ដីគា
រ្នាំ នឹងបញ្ជាក់ក្នុងសេរកធម្មិះ ពាយករកកំព្យា
បេសិត្តកអិបុរាណ ប្រទេសនេះរួម្រារៈដូរ ឬ ក្រៃ
នេះនៅក្នុងដីនេះ ដីការក្រោះ នឹងមិនសរសេរឡើង
កិណាកំពេករុបសិរីបុរី គិត្យកំពេកទីទុកធន ដែលសរសេរ
រួម្រារៈប្រទេសយើននៅ កាម្ពុជាក្រោះ នឹងមិនសរសេរឡើង
(កម្ពុជា) (សូមមិនសរសេរឡើង Le Cambodge) ឬ

၁၆၈ = 崑崙

ឃុំសម្រួល ដែលលាកដីរភាគរាជទេពយាយតា នៅ
កាមេយៗជូនក្រុងចាម្លឹម មកស្តុកបែនទ្វាត់ ឬ លោក
Pelliot ប្រាប់ជូនឱយ៉ាង ដាសម្រួលកោះគ្រប់ទ្វាត់
ឃុំសម្រួល = La mer de poulo-Condor

ឃុំក្រុង យេស៊ូវាប្រាំតាមរក្សាយ៉ាងឯកសាធារណៈ
នៅទីកំឡានយើង ។

ទំនើតាតាក្សស្ថិត ស្រីតារដុលទ្ទូនិយមយកមក
ក្រឹមហេតុក្នុង សំបុរាណ និង អ្នកបាយចិត្ត សម្រាប់
ហេហមជាលំអ និង តាកិត្យយសសេរ ។ យើងសរ-
ិយត្រូវបាន សេរសញ្ញាដើម្បី “ ស្រីតិវ ” ។
យឱ្យ ! មកដីបីនឹងគេអានចាំ សីនិភាព មានសម្រេច នៃ
ក្រុងការពិនិត្យ នូវចំណូនអក្សរ ។ កិយកសម្រេច ឬមុន
មកដីសាច់ដាត សិការ ខ្លួន ចាប់ គា-ទ្វាន ។
បច្ចេកវិទ្យាមួយ ដើរក

ମେଲ୍ଲା ପି ମେଲ୍ଲାରୁ = ଜୀବ

៩៣ ឯ្យា កិចិនមួន ព្រោះអូនិយាយទានដៃមេស់ទី
ប្រជែងស្រាប់ ធម៌លេកដីវត្ថុអំបញ្ញាក់ទា អូន
ប្រជែងនៅពេលវិឡាទេននា កាត់ ដី ឬ ហើយឯណែ
អូនស្រុកអូបកក់ទីទា ករឿនី ធម៌លេកមេស់ស្រ
ឃីន ករឿនី ដី ឬ កំណត់នេះបញ្ហាល្អាចិន
មួនដែលជាតិយើនដាក់លើយុះដែលឯ្យានេះទេ ព្រោះ
ជាបន្ទុសហេតុសម្ងាត់គាយបេទុ ឬ គាយចសសុខឃីយ
មិនទាន ពិស់សកិតិនេះជនធនមួកទាក់ទង ហើយ
ទនសរសរកត្រាតិស្សកាយឱនមុននៅ (គិតិកសកត្រា
ទី ៤) ឬ ឈឺមួន: យើនក្រោររកគាយសំខែៗ
សមិទ្ធន តើដែលឯ្យានេះថាគ្រាប់គាយសម្ងាត់ខ្លួនខ្លះទេ?
នឹមារណ៍ តាក្យ ហូណាម ឬ ហូណាម មកត្រាប់
តាក្យខ្លួនទា នៅ ធម៌នុវត្តក្រុកម្រួត ម៉ោះហើយ
នឹង វិសកសម្ងាត់ការិភណាម ឬ រូណាម ឬ

កាលទីទៅប្រកិតនបន្ទិនអូនស្រាប់ជាដីមួកទា
លើយុះ សុវិមិន តាក់ព្រាបីទីទា តាក់យើងឯណែន
មួយិយាយការិយាយដែលឯ្យានេះ ឬ គិតិមេរីយ
ឯណែនប្រជែងមួយ ធម៌ស្តីពីទោនលើ ប្រជែង
ហូណាម ឬ ប្រជែងទាន ឬ ប្រជែងទាន ឬ

សម្បុណិយំយកក្រុមត្រួតឱះ ឬ កុកវិនិនិត្តី
ណែនការសំពេកទីពួកទី ឬ យកក្រុមសង្គ ឬ ក្រុម
មិនទាន ឬ យកកិយំ ឬ ឈឺមួនទៅលក់ជ្រុកគេ សម្រាប់ត្រួតឱះ
ហើយកេនវត្ថុការពេលស្រុកត្រួតឱះទា: ក្រុមសង្គ ឬ
ត្រួតឱះ ៩៣ ឯ្យានេះ = ឬ ប្រជា = សុខ ឬ ឯ្យា ឬ
ឯ្យាក់ = ឥត ប្រជា ក្រុម ឬ ឲ្យ ឬ ត្រួតឱះ(ការសាធិទ
តេជាក់គុណរាយមុននៅ) ប្រក្រមកាតានិយរា
កំណត់នេះបាន ឬ “ស្រុកក្រុមសង្គ” ឬ មានយោចសំមួយទេ? ក្នុង
សម្រួលិត្តាបានប្រការទូទាត់យោចសម្រាប់ក្រុមសង្គ
ឯណែនប្រកិតនបន្ទិនអូនស្រាប់ជាដីមួកទា
លើយុះទេ ឬ ក្រុមសង្គទីទា ឬ ព្រាប់សម្រេចទេ: ក្នុង
សម្បុណិយំស្រុកក្រុមសង្គ ឬ ក្រុមសង្គ (កម្ពុជាប្រជាយិរិយាយ)
សម្រេចទេ ឬ ក្រុមសង្គទីទា ឬ ព្រាប់សម្រេចទេ:
មិនទាន ឬ ឈឺមួន: ឬ ជាសុខទេជន ហើយទៅ
កាលទីទៅ ឬ ក្រុមការក្រុមសរោះ កំមានស្រុកកិម្មានិយុះទា
ក្រុម ឬ ហូណាម ឬ សង្គសង្គ ឬ ព្រាប់សម្រេចទេ ក្នុង
ក្រុមទេ ឬ ជានិយំស្រុកក្រុម ឬ ជានិយំសម្រេចទេ ក្នុង
ក្រុមទេ ឬ ជានិយំស្រុកក្រុម ឬ ជានិយំសម្រេចទេ ក្នុង

អ៊ិនចាន ចុ ដែនចាន = 陣卷

ទៅនឹងជាមកគារក្នុងប្រព័ន្ធដែលបាន ក្រសួងក្នុងជាជនដែល
សោរកម្មការនៃទីក្រុងខេត្តបច្ចុប្បន្នស្រី ? បើត្រូវក្នុងទំនួល
យើងមកតែបាននេះមិនយើងបានធ្វើដូចដែលទេ កែតិមាន
នេះ មិនធ្វើឡើងទេ ប៉ុន្តែយើងយល់ថា តើលោកជីវិតា
ក្នុងបំពើសរុបនេះដើម្បីប្រយាយដែនអ្នីមិនតែបីណាង
រោងកម្មភាពទៀតទេលើហើយយើងកៅតី ហើយក្រសួង
រោងកម្មភាពទៀតទេលើហើយយើងកៅតី ហើយក្រសួងបានបំពី
លោកកម្មភាពយើងត្រូវបានស្រួល ដូចជាលោកស្រីបានបំពី
(ក្រសួងនេះយើងទៅសំខ្លួន ក្រសួងក្នុងបានបំពី) ។

ឈុណា ឬ សាងា = 査南

ជាសម្រួលិន ត្រាប់តាមពាក្យខ្លួចចាន់វេស ដោយសារ
ិនគ្មានសម្រួលិនអក្សរក្រោត គីសំដោយក កំពង់ច្បាប់
ព្រោះពាក្យកំពង់ប្រចា ភូមិ ម៉ោងហើយ លោកដីភាព
ភ្នាក់កំពង់យកទៅលើឃុំកិរិយាលុយ ។ ច្បាស់ថ្មីពីលី
ឡើឡើក តើលោកដីភាពភ្នាក់ទានរាប់លើប្រចា ដាសូល
ខេត្តធម្មយនឹងប្រចាំសប្តាហ្នា ហើយគើដីណីរបញ្ញ
ណានេះគ្រប់ចុងកាត់សម្រេសាទ (ទន្លេសាទ) អស់តែល
ដប់ប្រចាំកត ខិតខេងលំក្រសិត ។

第二章 芹姑

ଶ୍ରୀଯତ୍ତାମଣିପାତ୍ର କରିବାରେ ଏହାରୁ କିମ୍ବା ଏହାରୁ
କରିବାରେ ଏହାରୁ କରିବାରେ ଏହାରୁ କରିବାରେ ଏହାରୁ
କରିବାରେ ଏହାରୁ କରିବାରେ ଏହାରୁ କରିବାରେ ଏହାରୁ

ທັງເນື້ອ = ບາດ

ពាក្យខ្លួចប្រាកេណ ម្រាត់នឹង ដីលក្ខ្រាយមកត្រាយជាកម្ម
កេវ រូសត្បាគ្វោទា គិម្ភនុ គិសម្រាប់សមាល់នាមត្រួត្រូវ
ជាទំនុកសំខិតអ្នកប្រាណដំបូង អ្នកមានបុទ្ធទេរដ ទៅក្នុង ឬ
សភាគ្វោទេរប្រើប្រាស់គោរព ឧបាទរណ៍៖ ហិកត្រួតឱ្យនូវ
សវនាទំនុករាយ ឬ

巴馳 = バーチ

ទំននជាគ្រប់កាមសម្រួលខ្សោយដើម្បីរាជ ពីរ ឬ
លោក Pelliot បញ្ជាក់ថា ស្អាតឲ្យដែលជាកិច្ចការយ
នៅប្រើបាយក្នុងរាជក្រឹតាដូចនេះទីយើង ។

ຕົ່ນຍົບ ຫຼື ຕົ່ນຍົດ = 班 詰

ទេនភាគរាប់កាយសម្រួលទី ៣ ណុក (ដែលយើងអាន
ទ្វាយនៅបន្ទិត ឬ អនុក) សំឡោះយកណុកអ្នក។

ព័ត៌ម្យការ = 包稜角

គាយសេចក្តីអតិថិជន លោកដីតាក្រាទ ហេសម្បាល់

អគ្គ ឬ មកតិតាករុអគ្គ ឬ ការណាយឱ្យខោ នូវ មាន
ប្រើប្រាស់សិលាតីរីកដាក់ប្រចាំទ ។

ព័លី = 八思惟

សំស្តិត ឬ ស្តិត ប្រជាមួយនាទី គឺ ខ្លួនប្រាការណាមេហោ
កណ្ឌកម្មក្នុងដាកាបសនៅភាគខាងត្រា ប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់
ភាគខាងត្រា (សូមមើលក្នុងរៀនរាយកេវិទុន កេប្រី
តាករុទេះ សម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងរៀនរាយ ដែលទេរី
ក្នុងក្រុង ឬ ស្តិត ឬ ស្តិត ។

ផែនកែសិ = 朋牙四

លោកដីតាករុទៅ ដែនកែសិ ជាក្នុងជាតិដែលតែយក
សិករាយក្នុងស្រោះ ឬ យើងទនប្រទេះយើងក្នុង
ទេនទានប្រមិន្ទការទៅ ទំនើ ៩៧៤ និយាយទីខ្លួនយ៉ា
ជាទំដែនតែយកសិករុយើមឱ្យមកត្រូវស្រោះទៅ ស្តិត
ភ្នាស ឬ ភ្នាស ។

ភ្នាសទេះជាយើត្រា មានសំបកប្រមិន្ទរៀនីមួយ សិកលូត
នឹង ផ្លូវកកចាំ ពណិស្សាយ ឬ មួលឯកឬស្តិត ភ្នាស
ទេះហើយ ដែលកត់តាមសម្រួលទេះជាបែនកែសិ ។

បុឡី = 李賴

សំស្តិត ឬ ប្រជាប្រសិ គឺតាមទិន្នន័យខ្លួនសម្រាប់

បោបុគ្គលសាធិទេការ មានត្រោះក្នុងជាផើម ឬ
ក្រាយមក តែហើយត្រួមសក្ខីស ឬ សវយដែល
មានសមណាស្តិត ។

ពួលី ឬ ពួលីយិង = 半路村

មកតិតាករុទោ ឬ លិខិនខ្នាតសម្រួលអក្សរក្រួច ការងារ
ទៅភាគីក្រុងថា ពួលី ឬ ជាករុយិន ដាកាកិចចំ
ប្រជាប្រឈម ឬ ផ្លូវ តាករុទេះមានយុទ្ធភាព ក្នុងទំនើ
ជាប់ “ក្នុងក្រុង” ស្តិតឲ្យទីនឹង ? ប្រាជៈអនុបាទេះ
និយាយក្នុងទេះមានកំពុងសារ តាមរយៈដំណើរាង
សេវាការ ។

រិយញ្ញិដី = 皮蘭

លោក Pe'lliot លោករិយញ្ញិដី: C'est le
nom d'une barque faite d'une seule
pièce de bois; l'original, pilan ?
piran " n'est pas connu
ទំនើយិន ឬ លិខិន ឬ ទំនើជាទូកកំរោះ ដែលតែ
លុនត្រូវឯករាយិយិមួយដើម បុគ្គលិនដីជាបាយោះដើមទៅ
មិន បានជានិងកំដាកាករុទោក្រួច ឬ ស្តិតទេ ។

ដីមិ = 米

ជាករុសម្រាប់មុនសុវត្ថិមិ សម្រាប់ទោម្ចាយដែល

ចិនខេត្តកាមសម្រួលទូរាម ឬ ឧតាវារណីមេដ្ឋកទេ
គោរ មេធ ។

សាយពា = 三罷

ចិនអាណកាមសម្រួលទូរាម សំណែនាំ

សុទិណា = 新擎

លោក Pelletot ដាក់ក្នុងវិស្វក្រុងអាន់ទី Sien-
nja ហើយលោកអាណក់នេះ L'original de
ce nom de bateau, quelque chose comme
senda , n'a pas été retrouvé.

ភាសមិនយើង គឺជាអូកម្មយ៉ាង់នៅ ដែលគិតយកចន្ទៃ៖

ភ្លាមករាយឆ្លាប់ក្នុងត្រូវ គេប្រើនៅហើសនឹងថ្មី ឬ
ថ្មីនូវ ឬរាល់ហើង់ ឬកសណ្ឌា ឬ ទំនៃជាតិ
“សណ្ឌា” នេះហើយ ដែលវិនិភ័យជាដោយបុគ្គលារា ឬ
សុញ្ញរកទិន្នន័យ = 鮮辣的

មកពិភាក្សាសំស្តីក ស្រិស្សិនុ ស្រិស្ស ថ្មី ឬក្រោ
ប្រើនូវស្រុក គឺក្នុងរែងដីនូវអ្នកមានប្រព័ន្ធទា

ហិកឃើង = 佛村

ភាក្សេនេះ មកពិភាក្សាធិន្នន័យ ហិក = ក្រោក្នុង +

យើង = (ក្រុមក្នុង) ឬលោក Pelletot យោងថា
ជាក្នុមក្នុងស្រុក ឬវិនិភ័យការណីមេដ្ឋកទេ
ស្រុកនិងប្រើដាក់នូវ “និកសអតិថតុ” លោកអិយាយពី
ជាក់រោងលោកទៅអតិថតុភាសាថែទេសាមិនឱ្យក្នុង
មួយនៅក្នុងភាសាល្អូវនេះ ឬយុទ្ធសាស្ត្រ ក្នុមក្នុងគិតក្រុង
ជាក់រោងនូវក្នុង គិតតាក្សោត្រក្រុង ជាទាមរបស់ក្នុង
ត្រូវដែរ ឬ មួយច្បាប់ ហិកឃើង គឺជាក្នុមក្នុងគោរោង ឬ
ជាតិ

ទម្ងន់ទុកភាសាប្រើប្រាយ ១៦៨ ចុះថ្ងៃទី ១៧/៣/៩៣

ទៅក្នុងលៀកទិន្នន័យ ចំនួន ៥០០០ ករាល

ពេលវេលាបានបាន ៤៧៧

លោក ២០៩ និង សុគន្លែនបុណ្យ